

دولت جمهوری

سازمان میراث فرهنگی و گردشگری

سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان فارس

مسجد جامع ده مورد

تهیه کننده: ایرج محمدی

شماره ثبت:

تاریخ ثبت:

تاریخ تهیه: زمستان ۸۴

۱۸۸۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- موقعیت طبیعی اثر:

شهرستان نیریز در شرق استان فارس واقع شده است. مساحت آن حدود ۹ هزار کیلومتر مربع است. این شهرستان مشتمل بر کوهستانهایی است که ارتفاع آنها بیش از ۲۱۰۰ متر است. از شمال غربی به دریاچه بختگان و از جنوب شرقی به کویر سیرجان منتهی می‌شود و از نظر تقسیمات کشوری شامل: چهار بخش مرکزی، آباده طشک، پشتکوه و قطروبه و نه دهستان شامل: آباده طشک، بختگان، حنا، ده چاه، رستاق، ریزآب، قطروبه، مشکان و هرگان می‌باشد. اغلب مردم این شهرستان در بخش معین و کشاورزی مشغول می‌باشند و احداث باغات پسته در سالهای اخیر نیز در اقتصاد این شهرستان تأثیر بسزایی داشته است.

۲- موقعیت فعلی اثر:

شهرستان نیریز، بخش آباده طشک، دهستان بختگان، روستای دهمورد، ابتدای روستا

۳- مشخصات پلاک ثبتی اثر:

این اثر در ازاضی ثبتی دهمورد قرار دارد.

۴- تاریخچه و وجه تسمیه اثر:

این اثر به دوران فاجاربه تعلق دارد. این اثر چون در روستای دهمورد قرار دارد به همین نام نیز خوانده می‌شود.

۵- سوابق پژوهشی اثر، شناسایی، بررسی، گمانه‌زنی، حفاری:

این اثر در سالهای گذشته شناسایی و در سال ۸۴ کلبه اقدامات ثبتی آن مهیا تا در فهرست آثار ملی قرار گیرد.

۶- نوع و توضیحات مالکیت اثر:

نوع مالکیت بصورت وقفی است. تمام مساجد در تصرف اداره اوقاف می‌باشد.

۷- مشخصات اثر - تهیه:

۸- مشخصات اثر بنا:

در حاشیه قبرستان تاریخی و فعلی روستای دهمورد مسجدی با قدمت ۱۰۰ ساله قرار گرفته است که مردمان استان یزد با اقتباس از معماری استان یزد آن را احداث نموده اند. این مسجد شامل یک شبستان بوده که حیاط کوچک و اطاقی نوساز نیز جنب آن مردم دهمورد احداث نموده اند. حیاط مسجد بصورت مستطیل شکل بوده که نهر آب بزرگی نیز از وسط حیاط مسجد می گذرد. دیواری که حیاط را محصور کرده است آجری بوده و کف فرش حیاط نیز با موزاییک می باشد. جنب شبستان مسجد اطاقی مستطیل شکل احداث گردیده که پوشش سقف آن مسطح و با تیرآهن احداث گردیده است. درب این اطاق از داخل حیاط مسجد باز می شود و از این اطاق بوسیله چند پله می توان وارد حیاط شد. کنار این اطاق یک شبستان قرار دارد که دو درب ورودی دارد. هر دو درب ورودی نیز چوبی می باشد. نمای بیرونی مسجد با آجر تزئین گردیده و بطور کامل با آجر نما داده شده است. شبستان این مسجد مستطیل شکل بوده و دارای ۲ جرز می باشد که جرزها به ابعاد ۱×۱ متر می باشد. بدنه داخل شبستان بطور کامل با گچ اندود گردیده است. پوشش سقف مسجد بصورت عرقچین می باشد. کف فرش مسجد موزاییک می باشد. در بدنه ضلع شرقی و غربی شبستان هر کدام دو طاقنا تعبیه گردیده به ابعاد ۳×۳ متر محراب موجود در بدنه ضلع جنوبی شبستان به ابعاد عرض یک متر و ارتفاع نیز ۲ متر می باشد. محراب فاقد هرگونه تزئینات می باشد و بطور کامل نیز سفیدکاری شده است. در بدنه ضلع شمالی نیز هر کدام چهار طاقنا تعبیه گردیده است. بطور کامل مسجد بصورت بسیار ساده و دارای پلانی مستطیل شکل می باشد. این اثر در طول جغرافیایی ۵۴°۰۰'۸۵" و عرض جغرافیایی ۲۹°۴۵'۲۱۹" و از سطح دریا نیز ۱۶۵۰ متر ارتفاع دارد. در تعیین حریم این اثر قبرستان و بقعه نیز باید در نظر گرفته شود و یک حریم برای هر سه اثر تعیین گردد.

۹- ویژگی اثر:

فرم و نوع معماری بکار درفته در اثر

۱۰- نوع بهره‌برداری اثر:

درحال حاضر بهره‌برداری اثر بصورت مذهبی می باشد.

۱۱- اقدامات انجام شده در مورد حریم اثر (حریم پیشنهادی):

تاکنون هیچگونه اقدامی درخصوص تعیین حریم اثر صورت نگرفته است.

۱۲- توضیح دخل و تصرفات انجام شده و مشهود اثر:

احداث انشائی جنب شبستان مسجد و دیوارگذاری جدید دور تا دور حیاط مسجد

۱۳- توضیح تعمیرات گذشته در اثر:

کلیه تعمیرات صورت گرفته در اثر توسط خادمان و اهالی روستای دهمورد صورت گرفته است و بدون در نظر گرفتن ضوابط و مقررات مرمتی میراث فرهنگی انجام گرفته است.

۱۴- توضیحات ضروری و اختصاصی اثر:

- ۱- برداشت الحاقات جنب شبستان مسجد
- ۲- ارائه یک طرح مرمتی جهت استحکام بخشی اثر
- ۳- تعمیرات لازم درخصوص بنا در چارچوب قانون و مقررات مرمتی میراث فرهنگی

۱۵- شرح وضعیت موجود خطرپذیری و دلایل آسیب‌های وارده:

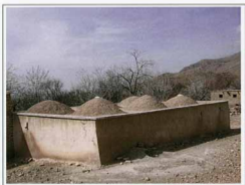
تنها خطری که اثر را تهدید می‌کند عدم تعمیرات لازم در بنا و ضعیف شدن استحکامات بنا می‌باشد.

۱۶- ذکر منابع و مآخذ گزارش:

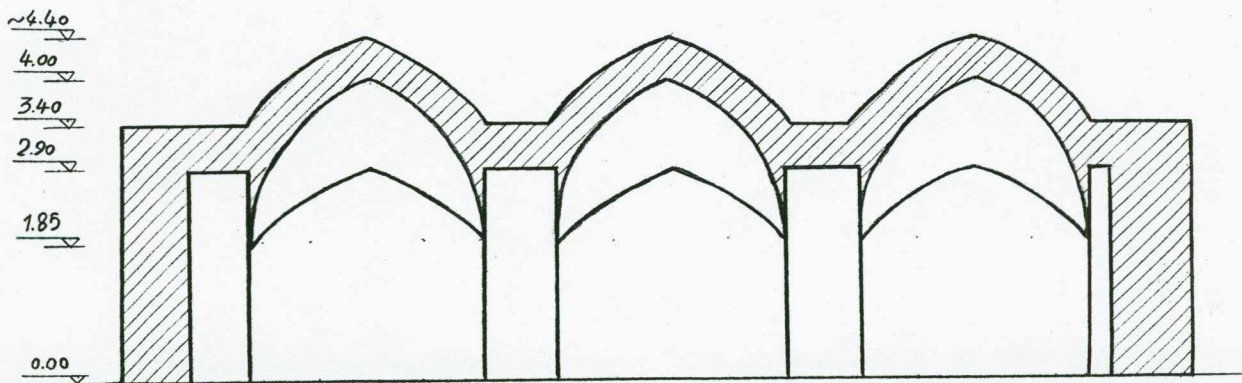
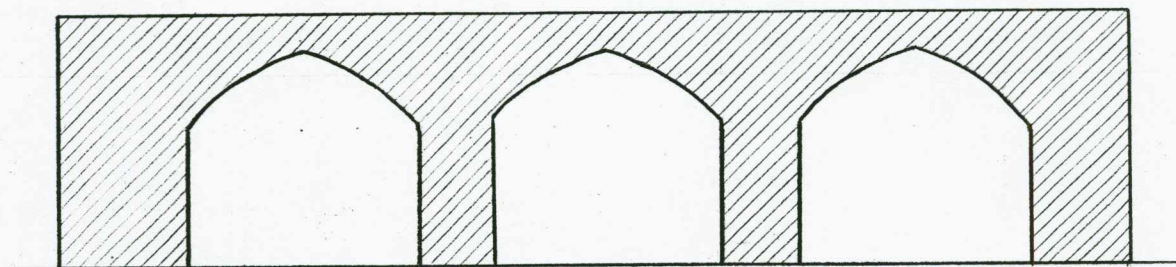
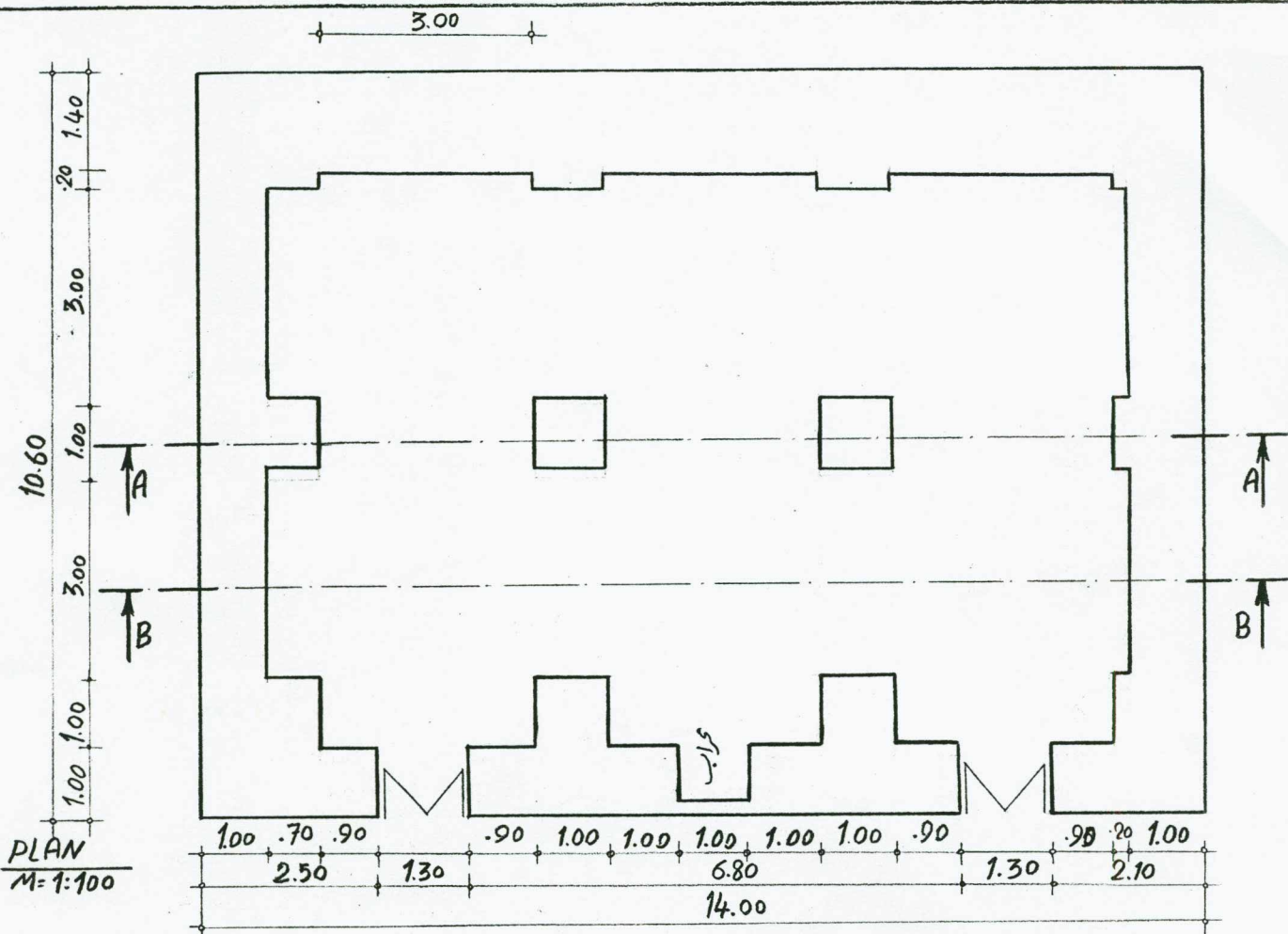
تحقیقات میدانی

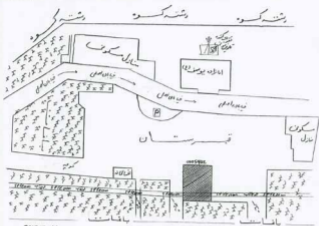

نمای کلی مسجد جامع دهمورد ، دید از شمال

نمای بیرونی حیطان مسجد جامع دهمورد ، دید از جنوب

SKETCH

South elevation
M=1:100